

Mellan himmel & jord

Nr 3 | 2024 svenskakyrkan.se/boras

En tidning från
Svenska kyrkan
i Borås

Bästa vänner
på finska

Naturnära askgravlund tar form i Brämhult

LEDARE:

Hopp mitt i lidandet

Ideellt engagemang

Svenska
kyrkan

Att vara *medlem* i Svenska kyrkan

Välkommen att bli en del av Svenska kyrkans gemenskap, oavsett vem du är. Har du frågor om tro, livet eller tankar kring dig själv? Eller vill du engagera dig för en bättre värld, sjunga i kör eller finna ro i en hektisk vardag? Svenska kyrkan är en mötesplats för människor i livets olika faser och situationer.

Kyrkan stöttar också dem som är mest utsatta i samhället och kan hjälpa och ge råd till dem som behöver någon att samtala med.

I andra länder utför Svenska kyrkan ett omfattande arbete med att ge stöd åt människor som drabbats av katastrofer, svält och konflikter. Svenska kyrkan tar också hand om 3 400 kyrkor i Sverige som berättar om vår gemensamma historia.

Vill du bli medlem?

Om du inte är medlem i Svenska kyrkan idag och önskar bli det, ring **033-17 94 00** eller mejla **boras.pastorat@svenskakyrkan.se**. Varmt välkommen!

LEDARE

Något *hoppfullt* i det oansenliga

Den bok i Bibeln som tydligast brottas med lidandets problem är Jobs bok. Få av oss drabbas av lika många olyckor som Job. Ändå är vi många som kan känna igen oss i hans frågeställningar. Framför allt finner många av oss en viss tröst och ett hopp i hans bok.

På ett ställe säger Job: *Människan, av kvinna född, lever en kort tid och mättas av oro.*

Oron kan vi nog alla känna igen. Oron för oss kan gälla de stora framtidsfrågorna om miljö, klimat, fred men också framtidsfrågor för oss själva och dem som står oss nära. Även om livet inte mättas av oro, finns det mycket oro som kan gnaga och skava.

Mitt i allt elände Job beskriver och alla anklagelser han kastar mot Gud kommer små guldskorn av hopp som lyser upp. Ett av dessa guldskorn är den lilla versen: *För ett träd finns det hopp, om det fälls kan det växa upp igen och skjuta nya skott.*

För ett träd finns det hopp. Ibland används bilden av ett träd som grönskar som en bild för det goda livet när allt är som vi önskar. De stora och resliga träden kan också användas som en bild för de stolta och övermodiga som kommer falla till marken även de. Bilden av de fina och stora träden är därför aningen motsägelsefull.

Men när oron tar över finns även denna bild av det lilla skottet som växer trots allt. Den kommer igen på olika ställen i Bibeln som en bild för det okuvliga hoppet som är ett hopp trots allt, till och med när trädet fällts till marken.

Hemma hos mig fanns en gammal lind som fälldes för länge sedan. Jag vet inte när det skedde, men det var troligen ganska många år sedan. Trots det märks spåren av den fortfarande.

Varje vår skjuter de rester som finns kvar av lindens nya skott. Trots att jag önskar annat på den platsen, kommer nya skott som jag får kämpa med. I det finns något hoppfullt.

I Bibeln ligger hoppet ofta i det lilla oansenliga som trots allt bryter igenom. Bilden av det lilla skottet, som växer trots allt, används också om oss människor.

Den viktigaste personen i Bibeln beskrivs på ett ställe med orden: *som en späd planta växte han upp inför oss, som ett rotskott ur torr mark*. Så när Job säger att för ett träd finns det hopp, om det fälls kan det växa upp igen och skjuta nya skott, då gäller den bilden också oss.

Fredrik Hägglund
Kyrkoherde

Sedan några år är Christer Säll pensionär och kan lägga upp dagen efter eget önskemål. Att umgås med barnbarnen och engagemanget i kyrkan är saker han prioriterar.

Ideellt engagemang ger fördjupad gemenskap

För Christer Säll har jobbet som läkare och kyrkan varit de viktigaste bitarna i livet vid sidan av familjen. I drygt trettio år har han varit ideellt engagerad i Svenska kyrkan i Borås, främst i Caroli församling.

Christer sjunger i Carolikören och är engagerad som kyrkvärd. På måndagarna leder han middagsbönen och finns kvar i kyrkan en stund efteråt för att välkomna besökare.

– Jag vill få dem som kommer in i kyrkan att känna sig sedda. Det kan vara så enkelt som att byta några ord, be en bön för någon som bär på bekymmer eller bjuda på en kopp kaffe, säger Christer som menar att Gud finns till för alla människor, även för dem som inte tror.

Församlingsgemenskapen betyder mycket för Christer och är en av de saker som driver honom att engagera

sig ideellt. Han önskar att fler skulle känna sig kallade.

– Många kanske upplever att de inte behövs, men det gör de ju.

Gruppen med kyrkvårdar är en mötesplats för människor med olika bakgrund och i olika åldrar. Den yngsta är i 20-årsåldern, den äldsta i 70-årsåldern. På kyrkvärdsträffarna sker ofta fina samtal om tro.

– Det skapas en gemenskap med de andra kyrkvärdarna, förklarar Christer. Anställd personal kan flytta, men stommen i församlingen är alla som firar gudstjänst och som är ideellt engagerade.

Högmässans liturgi är viktig för Christer. När han som kyrkvärd är delaktig i de praktiska förberedelserna upplever han gudstjänsten på ett djupare plan.

– Processionen, textläsningen och att vara med och dela nattvarden

Ideell medarbetare

I Svenska kyrkan i Borås finns många ideella, men vi behöver bli fler! Som ideell bidrar du till att göra skillnad för andra människor och för kyrkans verksamhet. Samtidigt kanske du lär dig något nytt och träffar nya människor. Hur mycket tid du vill lägga är upp till dig. Du behövs!

Info och kontaktuppgifter hittar du på svenskakyrkan.se/boras under fliken **Gör en insats**.

gör mässan till en fysisk upplevelse och inte bara något som sker på ett intellektuellt plan, konstaterar han.

Kom in i Caroli kyrka på måndagar kl. 12:00–14:00. Då leder Christer middagsbönen och finns tillgänglig för samtal efteråt.

Text och foto: Maria Eriksson

Mellan himmel och jord ges ut av Svenska kyrkan i Borås och delas ut till alla hushåll i Brämhult, Caroli och Gustav Adolfs församlingar
Upplaga: 38 500 ex, fyra nummer per år **Ansvarig utgivare:** Fredrik Hägglund **Redaktör:** David Ottvall, boras.redaktionen@svenskakyrkan.se
Text och foto: Svenska kyrkan (där inget annat anges) **Layout:** David Ottvall **Tryck:** Ringöns tryckeri

Svenska kyrkan i Borås Telefon växel: 033-17 94 00 Postadress: Box 393, 50113 Borås E-post: boras.pastorat@svenskakyrkan.se
Webbsida: svenskakyrkan.se/boras facebook.com/svenskakyrkanboras instagram.com/svkyboras

En stuga där du *mår* bra?

Olotupa heter den öppna verksamheten på finska i Caroli församlingshem. *Olotupa* översätts till *vardagsrum* på svenska. Men orden är olika konstruerade. Vardagsrummet är ju varje dags rum, medan *olo* betyder *känsla* och *tupa* betyder *stuga*. En känslostuga? Ett rum för känslor? Rummet där du *mår*, helt enkelt.

Verksamheten hette tidigare *Olotila*, vilket blir *sakernas tillstånd* på svenska. Eller kanske snarare *sakernas känsla*, svaret på frågan *hur står det till?* eller *hur mår du?*

Tack, jag *mår* bra. Namnbytet var medvetet, då samvaron utvecklats från att mycket handla om att diskutera sitt mående och sakernas tillstånd, till att främst må och vara tillsammans.

Hos oss på finska

Varannan söndag har vi högmässa på finska i Caroli kyrka. På tisdagar och torsdagar kl. 10:00 är det Olotupa – öppen verksamhet på finska i Caroli församlingshem, med mässa varannan tisdag och andakt kl. 11:30 övriga gånger.

Fler aktiviteter för finsktalande hittar du på vår webb: svenskakyrkan.se/boras/suomenkielinen-toiminta

Det finska Borås

Under 1960- och 70-talet kom många finländare hit för att arbeta. Svensk industri skrek efter arbetskraft och det ordnades värvningsresor i samarbete med finska arbetsförmedlingen. Så fick textilstaden Borås en stor finskspråkig minoritet.

Här bor nu drygt 13 000 personer med finländsk anknytning, i första, andra eller tredje generationen. Mer än var tionde boråsare har alltså något finskt påbrå.

Borås är sedan 2010 finskt förvaltningsområde. Invånare har rätt att använda finska i kontakt med kommunen som också erbjuder förskola och äldreomsorg på finska.

Pilkastning är en populär aktivitet på Olotupa. Varje samling innehåller också en andakt som uppskattas mycket. Men likt ungdomar tycker deltagarna även om att bara hänga tillsammans.

Olotupa är som en fritidsgård för *finsktalande vuxna*

Här är medelåldern hög. Inget att hymla med. Ändå påminner Olotupa om en ungdomsgård.

– Jag älskar den här platsen, säger Anneli Piironen. Alla mina vänner var döda. Vad skulle jag göra? Då kom jag hit och hittade en stor familj.

– När jag träffade Raija första gången här på Olotupa, var det som om vi redan känt varandra i många år, berättar Anneli.

– Så är det med vissa människor, instämmer Raija Kajutti och nickar.

Medan Anneli är entusiastisk och utåtriktad, framstår Raija som mer reserverad. Två mycket olika personligheter som funnit varandra.

– Vi kan prata om allt, förklarar Anneli. Oavsett om vi är ledsna eller glada. Det är en varm gemenskap.

Hon gör en gest mot rummet och inkluderar alla, inte bara bästa vännen.

Tro på Jesus och engagemang för medmänniskorna förenar vännerna.

Raija har gått till Olotupa ända

från starten då verksamheten hade annat namn, medan Anneli haft sitt engagemang i Borås finska pingstförsamling.

Raija uppskattar särskilt den lilla mässa prästen Soile Nevankari brukar hålla på finska varannan tisdag.

– Caroli kyrka är stor och kan kännas ödslig när det är lite folk, säger hon. Här blir det en varmare atmosfär.

Anneli har rest mycket. Bland annat med hjälpsändningar till Ukraina. Hon har samlat in kläder till barnhem och haft barnhemsbarn från Ukraina på besök hemma hos sig. Med åldern har Anneli trappat ned sitt ideella arbete, men hon gillar att baka. Äppelkakan som serveras med vaniljsås till kaffet denna gång är hennes verk.

– Man måste göra något, säger hon. Inte sitta hemma och deppa.

– Det finns mycket nostalgi här, konstaterar Merja Bahlsten som ansvarar för Olotupa.

Merja är lärare i botten och var

Raija Kajutti och Anneli Piironen blev snabbt bästa vänner på Olotupa.

tidigare chef för kommunens specialpedagoger. Själv kom hon till Sverige 1979.

– Jag hade precis tagit studenten i Finland och ville se världen.

Merja har ett stort nätverk i Borås och bjuder in föreläsare till Olotupa

utifrån deltagarnas önskemål. Ofta handlar det om hälsa och är sådant kommunen ordnar. Till aktiviteterna hör annars sångstunder, gymnastik, pyssel, handarbete och frågelekar.

På Finlands självständighetsdag är det stor finsk konsert i Caroli kyrka

och inför julen en konsert med finska julsånger.

Under sommaren är mycket stängt, men Olotupa har öppet. Under Merjas semester håller deltagarna själva igång verksamheten.

Text och foto: David Ottvall

Foto: David Ottvall

– Här ska det bli en minnesbrunn, säger projektledaren David Grimbeck. En stenskiva med en fördjupning där små saker och meddelanden kan lämnas.

Illustration: Landskapsgruppen

Minnesbrunnen ger inte minst barn möjlighet att uttrycka sin saknad på ett personligt sätt.

Viloskogen får *en poetisk* ton

En ny askgravlund tar form i Brämhult. Nära naturen, en bit upp på kullen bakom kyrkan. Viloskogen ska den heta. Och visst kan en skoglig frid anas här, trots uppgrävda ytor och en grävmaskin som är i gång.

– Platsen är alltid avgörande, säger landskapsarkitekten Monica Sandberg om sitt arbete. Den anger tonen. I Brämhult är sluttningen upp mot kullen otroligt naturskön, med ekar och en gammal stenmur. Vi försöker ta vara på den känslan.

De avlidnas namn ska sitta på naturstenar i en mur omgiven av skogsväxter och slingrande grusgångar. Inget klippt gräs någonstans.

En välkomnande portal ska ge

känslan av att träda in i ett rum. Med dekorativa eklöv associerar den också till skogens egen poesi.

Många har en stark relation till naturen och finner en andlighet där, en upplevelse av att ingå i något som är större än oss själva.

En liknande känsla kan uppstå i mötet med andra människor. Viloskogen får parksoffor och fätöljer där besökande kan sätta sig och fika, något som blir allt mer populärt.

Askgravlunden utformas i nära samarbete mellan arkitektfirman och kyrkogårdsförvaltningen. Ett resultat av den dialogen är minnesbrunnen.
– Många vill lämna något personligt på begravningsplatsen, konstaterar

Monica. Det kan lätt bli skräpigt. Med minnesbrunnen möter vi det behovet.

Brunnen består av en polerad stenskiva med en fördjupning där små saker och meddelanden kan lämnas. En lykta av smidesjärn i samma stil som portalen ska lysa upp och ge atmosfär.

– Vi tillför något som gör att det blir mer än bara en naturplats, säger Monica. Det är också ett sätt att ta hand om barn i kyrkogårdsmiljön. Kring brunnen ska det finnas en liten stock och några stenar att sitta på.

David Grimbeck är projektledare på Borås kyrkogårdar och mycket nöjd med hur arbetet fortskrider.

– Det har flutit på så bra det bara kan från idé till handling, säger han. Det finns väldigt mycket sten i marken här.

Foto: Lars Jansson

I arbetet med askgravlunden har landskapsarkitekten Monica Sandberg bland annat låtit sig inspireras av John Bauers sagoteckningar.

Foto: David Ottvall

De uppgrävda ytorna ska täckas med färdig skogsmatta som importeras från Finland. Metoden har prövats vid den vanliga minneslunden i Brämhult med gott resultat.

Askgravlunden får en portal med ekmotiv i smidesjärn. En liten ekorre sitter i grenverket.

Där ska också finnas ett ensamt förgyllt ekollon.

Spännande detaljer för barn att upptäcka.

Vi trodde att vi skulle tvingas spränga bort en del, men det har inte behövts.

Uppgrävda massor används till att fylla igen på andra ställen. Inget forslas bort. Miljövänligt, men långt ifrån självklart vid sådana här arbeten.

Grävda ytor täcks med skogsmatta som importeras från Finland, där ett företag tar tillvara markskiktet när skogsmark exploateras.

– Det blir 600 kvadratmeter skogsmatta som bland annat innehåller ljung, blåbär, lingon och kråkbär, berättar David. Det kommer att se färdigt ut direkt.

Askgravlunden ska stå helt klar våren 2025, men David Grimbeck tror att den kan bli färdig tidigare.

David Ottvall

Foto: Smedja Therese

Portalen tillverkas av mästersmeden Therese Engdahl som också gjort det fina dopträdet i Brämhults kyrka.

Planera inför döden i tid

Medan det finns tid är en studiecirkel som vänder sig till dig som börjat tänka på hur du och dina anhöriga vill ha det inför och efter döden. Hur kan du förbereda dig inför alla praktiska beslut? Vad kan du styra över och göra själv? Vilka beslut vill och bör du lämna över till någon annan?

Studiecirkeln arrangeras i samarbete med studieförbundet Sensus och startar måndag 2 september.

För mer info kontakta Per Ulvestig: per.ulvestig@svenskakyrkan.se telefon 033-17 95 54.

Olika typer av gravplatser

KISTGRAVPLATS

Här gravsätts den avlidna i kista, oftast genom att begravningsakten avslutas vid graven. Var den enda tillåtna formen av gravsättning i Sverige fram till slutet av 1800-talet. Ska ske inom 30 dagar från dödsfallet.

URNGRAVPLATS

Efter kremation gravsätts urnan med askan från den avlidna i en urngrav. Ska ske inom ett år från kremeringen.

ASKGRAVPLATS

Askan grävs ner med ett hölje av tyg eller annat lätt förgängligt material. Askgravplatsen är utformad som en enskild gravplats, men anhöriga ansvarar inte för gravens skötsel.

ASKGRAVLUND

En mindre anonym variant av minneslund. Anhöriga får vara med vid gravsättningen och namnplattor kan sättas upp. Allt vanligare på senare år.

MINNESLUND

Ett kollektivt och anonymt gravskick. Askan grävs ner eller sprids inom ett gemensamt område och anhöriga får då inte närvara. Inga namn sätts upp.

KOLUMBARIUM

Ett rum med slutna nischer där askurnor förvaras. När gravrättstiden löpt ut flyttas askan till minneslund.

På gång

Musik, gudstjänster och aktiviteter – allt finns på svenskakyrkan.se/boras

Höststart för söndagsmusiken

På **söndagar** kan du njuta av musik i någon av våra kyrkor i centrum. **Alltid kl. 18:00**. Våra skickliga musiker bjuder på ett brett utbud av musikstilar; klassisk musik, jazz, folkmusik, gospel, körsång, klassisk orgelmusik och pop på orgel.

Musikgudstjänsterna är alltid gratis för dig som besökare, och ett gyllene tillfälle att prova på musik du inte är så bekant med. Välkommen till Caroli kyrka och Gustav Adolfs kyrka. I kalendern på svenskakyrkan.se/boras ser du i vilken av våra två centrumkyrkor det är musik den här söndagen.

Rebellmamman föreläser

I våras virades riksdagshuset med en över fyra kilometer lång stickad halsduk. Det var Rebellmammornas hittills största aktion för klimatet.

Hör Sara Nilsson Lööv berätta om hur hon gick från att inte ha en aning om hur hon skulle kunna agera för klimatet, till att bli central i den snabbt växande nya klimatrörelsen Rebellmammorna.

Välkommen till föreläsningen **tisdag 3 september kl. 19:00** i Gustav Adolfs församlingshem.

Häng med på pilgrimsvandring

Samling i **Sjöbo kyrka söndag 8 september kl. 10:00** där vi inleder med pilgrimsmässa och fika. Vandringen börjar cirka 11:30 om du vill ansluta efter mässan. Vi vandrar från Sjöbo kyrka till Hässleholmens kyrka. Cirka nio kilometer i kuperad terräng via Tosserydssjöarna.

Var och en tar sig till start och mål på egen hand. Ta med egen matsäck. Vi går i långsam takt och gör stopp på vägen för påfyllning av energi och reflektioner.

Hitta din konfagrupp!

Skanna QR-koden. Här kan du anmäla dig och här finns allt du behöver veta om konfirmation 2024-2025.

Endagsretreat med *teceremoni*

Gunnel Hillås, präst, författare och ikonmålare leder en heldag i **Sjöbo kyrka 7 september** med temat *Teceremoni och ikonens värld*. Hon har många års erfarenhet av att leda teceremonier.

Hopp och mening hos unga

Hur skapar vi hopp och mening hos barn och unga idag? Mia Börjesson, socionom, coach, handledare, författare och inspiratör föreläser om självbildens betydelse för självkänslan. **Måndag 23 september kl. 18:00** i Gustav Adolfs kyrka.

FOTO: JOSEFIN CASTERYD/IKON

TILLSAMMANS FÖR VÄRLDENS BARN

För alla barns rätt till hälsa, skola och trygghet. Var med du också!

svenskakyrkan.se/act/varldens-barn

